

Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen

conceptontwikkeling

*Investeren in Rhenen als
pedagogische omgeving
en werken met jongeren
in de openbare ruimte
op weg naar zelfstandigheid*

Colofon

ISSN:

Themanummer

Uitgave

Redactie en vormgeving

Drukwerk

Oplage

Netwerknieuws, een uitgave van Eigentijdse Verbindingen

1567-5475

Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen, *conceptontwikkeling*

Jaargang 10 nr.1, februari 2013

Eigentijdse Verbindingen

Uitgeverij De Arend

Printing on demand

Werkplaats Jongeren Ondernemen, *conceptontwikkeling*

*Investeren in Rhenen als pedagogische omgeving
en werken met jongeren in de openbare ruimte
op weg naar zelfstandigheid*

Kees de Bree
Initiatiefnemer Werkplaats Jongeren Ondernemen
(thans Ondernemers voor Jongeren)
keesdebree@kairosnetwerk.nl
kees@ondernemersvoorjongeren.nl

Henk Drost en Cees van Deelen
Bestuur Stichting Ondernemers voor Jongeren
henkdrost@planet.nl
Cees@randewijkbeterwonen.nl

Anne-Marie Poorthuis
Conceptontwikkeling Werkplaats Jongeren Ondernemen (thans Ondernemers voor Jongeren)
Stichting Eigentijdse Verbindingen
contact@eigentijdseverbindingen.nl

Uitgave Netwerknieuws februari 2013

Inhoud

- Ter introductie
- Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen
- Jongeren in de openbare ruimte en Rhenen als pedagogische omgeving
- Aandachtspunten voor het organiseren van de Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Overzicht producten Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Product 1: Contact met en ondersteunen van jongeren in de openbare ruimte
- Product 2: De klussenteams en de kluswerkplaats
- Product 3: Participatie- en communicatiewerkplaats
- Product 4: jongerenondernemenkring (vereniging) en leren ondernemen met ondernemers
- Coöperatief team Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Werkgroepen
- Jongerenondernemenfonds
- Indeling ruimtes van 'het Gebouw'
- Van initiatief tot (zelf)organisatie van de Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Een diversiteit aan betrokkenen bij de Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Financieringsbronnen Werkplaats Jongeren Ondernemen
- De organisatie rond de Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen
- Organisatiepatroon
- Ten slotte

Ter introductie

Deze publicatie beschrijft de Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen als sociaal en coöperatief concept voor het ondernemend en opbouwend werken met jongeren in de openbare ruimte. Initiatiefnemer Kees de Bree bouwt sinds 2011 samen met Mohand El Khoulati aan de Werkplaats Jongeren. De Werkplaats Jongeren Ondernemen heeft veel potentieel. Het vraagt ondernemerschap om alle mogelijkheden te benutten en de netwerken van jongeren, ondernemers, bewoners en professionals te betrekken. De werkplaats kijkt naar de dingen die mogelijk zijn en vindt bouwstenen in de dingen die er zijn.

Na een jaar pionieren is mede in het kader van het nieuwe jeugdbeleid Gemeente Rhenen en ondersteund door de Stichting Eigentijdse Verbindingen, het concept beschreven en zijn de stappen uitgewerkt om de Werkplaats Jongeren Ondernemen nader te organiseren. Een nieuwe manier van organiseren die principieel uitgaat van de eigen (organisatie)kracht van jongeren en alle organisatie van daaruit opbouwt. Deze manier van organiseren maakt gebruik van netwerken en coöperatieve verbanden.

De Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen

De Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen richt zich op kwetsbare jongeren in de openbare ruimte, gaat uit van de eigen kracht van jongeren, begeleidt jongeren op weg naar zelfstandigheid en stimuleert ondernemendheid van zowel jongeren als andere betrokkenen. De Werkplaats Jongeren Ondernemen werkt hieraan door:

- contact met en ondersteunen van jongeren in de openbare ruimte.
- klusenteams en een kluswerkplaats voor ondernemende jongeren.
- jongerenparticipatie en -communicatie in de eigen buurt.
- een jongerenondernemenkring (vereniging) waarin jongeren al doende leren van ondernemers en van elkaar.

De Werkplaats Jongeren Ondernemen organiseert de aandacht voor jongeren, bouwt mee aan Rhenen als een pedagogische omgeving voor jongeren en gaat de uitdaging aan om zelf een ondernemend voorbeeld te zijn. De Werkplaats Jongeren Ondernemen werkt eraan om steeds weer aan te sluiten bij de leefwereld van de jongeren en alle organisatie daaraan ondersteunend te laten zijn. De Werkplaats Jongeren Ondernemen onderscheidt verschillende producten die met elkaar samenhangen. We beschrijven de producten, het team van de Werkplaats Jongeren Ondernemen, de netwerken, de beschikbare ruimte, de

verschillende partners die de Werkplaats Jongeren Ondernemen dragen, de financieringsbronnen en de organisatorische context waarmee we de werkplaats Jongeren Ondernemen ondersteunen en bouwen.

Jongeren in de openbare ruimte en Rhenen als pedagogische omgeving

Jongeren op weg naar zelfstandigheid zoeken steeds meer de openbare ruimte op en dat vraagt van jongeren om uit te vinden hoe ze met deze openbare ruimte om kunnen gaan. Met name in de leeftijd van 12-23 jaar gaan jongeren de openbare ruimte ontdekken, op zoek naar een eigen plek, grenzen aftasten en zich meer of minder leren verhouden tot anderen in deze openbare ruimte.

Als gemeenschap kunnen we investeren in het pedagogische klimaat van de openbare ruimte, zorgen voor een rijke en aantrekkelijke omgeving voor jongeren en jongeren uitdagen om daar op eigen wijze aan mee te doen (zie figuur 1). In deze pedagogische omgeving is de eigen kracht van de jongere zelf vertrekpunt (zie figuur 1 van binnenuit). De kunst is om als professionele netwerken en voorzieningen aan te sluiten bij de eigen kracht van de jongere, de eigen netwerken van de jongere en de sociale omgeving. Algemene voorzieningen zoals CJG (centrum voor jeugd en gezin), scholen, politie en jongerenwerk zijn belangrijke schakels in het organiseren van de aandacht voor jongeren en specifieke voorzieningen kunnen dat waar nodig versterken. Het is helaas nog niet vanzelfsprekend om dat vanuit de eigen kracht van de jongere te doen.

We kunnen investeren in de pedagogische omgeving door het organiseren van de aandacht voor jongeren (zie figuur 1 van buitenaf). De Werkplaats Jongeren Ondernemen onderscheidt verschillende invalshoeken om de aandacht voor jongeren vanuit de eigen kracht van de jongere te organiseren en meebouwen aan een pedagogische omgeving:

- Identificeren van netwerken

Ontmoeten van en leggen van relaties met jongeren in de openbare ruimte en met de netwerken die betrokken zijn op jongeren.

- Beseffen van (openbare) ruimte

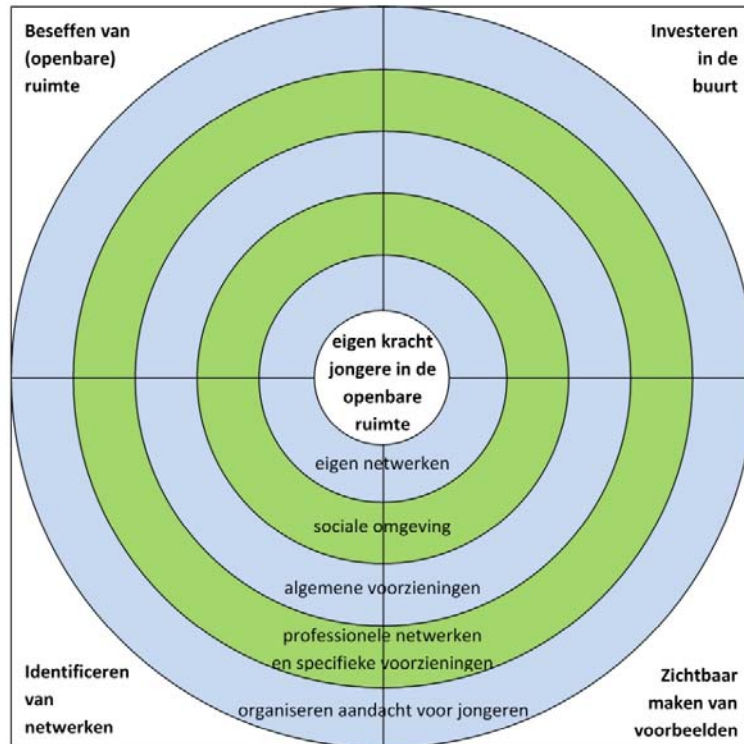
Begeleiden van kwetsbare jongeren bij het innemen van een eigen plek in de openbare ruimte en het communiceren met anderen in de openbare ruimte.

- Investeren in de buurt

Stimuleren en faciliteren van kwetsbare jongeren in hun ondernemendheid en eigen (initiatief)kracht in de buurt en uitnodigen van de buurt om daarin toegankelijk en aantrekkelijk te zijn voor jongeren.

- Zichtbaar maken van voorbeelden in ontwikkeling

Uitdagen van jongeren om zelf voorbeeld te zijn in ontwikkeling, ambities in praktijk te brengen en zichtbaar te maken waar ze trots op zijn. Uitdagen van iedereen die betrokken is om een ondernemend en stimulerend voorbeeld te zijn voor jongeren.

Figuur 1: pedagogische omgeving

Aandachtspunten voor organiseren Werkplaats Jongeren Ondernemen

De ontwikkeling van de Werkplaats Jongeren Ondernemen is in 2011 gestart. Voor de verdere ontwikkeling van de Werkplaats Jongeren Ondernemen formuleren we een aantal aandachtspunten, die in de notitie nader worden uitgewerkt:

- De Werkplaats Jongeren Ondernemen staat voor een manier van **ondernemend en opbouwend werken met jongeren** in de openbare ruimte. De Werkplaats Jongeren Ondernemen kan gezien worden als een uitbreiding en vernieuwing van jongerenwerk, maar is veel ruimer van opzet. Het jongerenwerk kan integreren in de Werkplaats Jongeren Ondernemen en is niet alleen *voor* jongeren maar vooral **van jongeren**.
- Jongerenwerkers die participeren in de Werkplaats Jongeren Ondernemen zijn, voor jongeren in de openbare ruimte die dat nodig hebben, een schakel naar ondernemen en participeren in de eigen buurt. **Jongerenwerkers ontmoeten jongeren in de openbare ruimte van Rhenen**, maken contact, bouwen een relatie op, stimuleren en ondersteunen jongeren om hun eigen ruimte te vinden. Zij stimuleren kwetsbare jongeren om (maatschappelijk) ondernemend te zijn en bieden ze de ruimte om deel te nemen aan een klussteam. In klussteams **ondernemen jongeren in hun vrije tijd in de eigen buurt**.
- Doelstelling van de Werkplaats Jongeren Ondernemen is zeker om alle groepen jongeren op straat te bereiken, maar de fysieke kluswerkplaats die in 2011 is gestart is niet voor alle groepen jongeren. **De jongerenwerker zoekt met elke groep op eigen wijze naar ruimte**. De huidige kluswerkplaats, is daarop niet het enige antwoord. De huidige kluswerkplaats is specifiek voor kwetsbare jongeren die ondernemend willen zijn en deze ondernemendheid ontwikkelen als lid van een klussteam. **Uitdaging is dat jongeren in de openbare ruimte zelf creatief worden in het vinden van eigen ruimte** en dat de jongerenwerker die creativiteit zo nodig ondersteunt.
- Naast de *kluswerkplaats* beschikt de locatie van de Werkplaats Jongeren Ondernemen over een *inloopkeuken*, een *studie- en gespreksruimte*, een *huiskamer/ mediaruimte* en een *kantoortje*. De *inloopkeuken* wordt gebruikt door jongeren in de openbare ruimte die even in gesprek willen met de jongerenwerker of door de jongerenwerker worden **uitgenodigd voor gesprek**. Veel jongeren weten de jongerenwerker daar ook te vinden. Vanuit de *mediaruimte* **bouwen jongeren aan de communicatie met en participatie in de buurt** en aan de zichtbaarheid van de Werkplaats Jongeren Ondernemen.

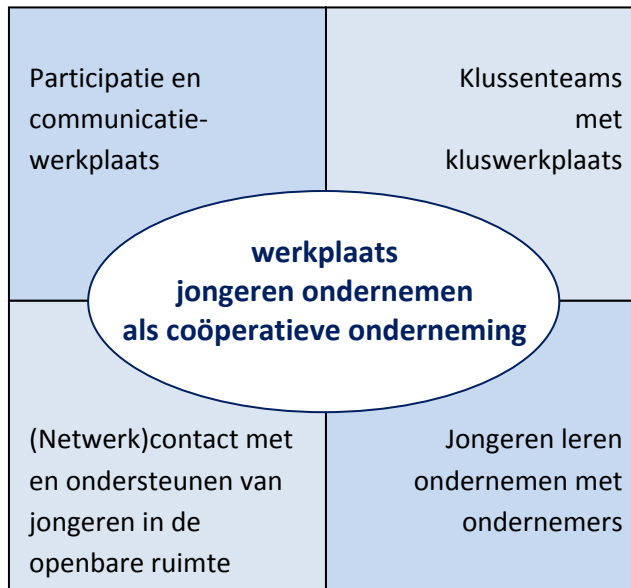

- **Ondernemers zijn belangrijke partners** van de Werkplaats Jongeren Ondernemen. Ondernemers zijn een voorbeeld voor de jongeren, belangrijke opdrachtgevers voor de klussteams. Ondernemers uit Rhenen zijn maatschappelijke betrokken bij de Werkplaats Jongeren Ondernemen en hebben ook belang bij het contact met jongeren. Jongeren zijn hun toekomstige werknemers en daarnaast bevinden jongeren op straat zich vaak voor de deur van een ondernemer. Daarnaast zijn er ook weer ondernemers die deel uit gaan maken van het coöperatieve team van de werkplaats.
- De welzijnsorganisatie is, naast partner voor het verder ontwikkelen van de Werkplaats Jongeren Ondernemen, ook een **belangrijke opdrachtgever** voor de klussteams.

Overzicht producten Werkplaats Jongeren Ondernemen

De Werkplaats Jongeren Ondernemen als uitbreiding en vernieuwing van jongerenwerk onderscheidt vier basisproducten, die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en in samenhang worden georganiseerd:

- Product 1: contact met en ondersteunen van jongeren in de openbare ruimte
- Product 2: klussteams met kluswerkplaats en jongerenondernemenfonds
- Product 3: participatie- en communicatiewerkplaats
- Product 4: jongerenondernemenkring (vereniging) en leren ondernemen met ondernemers

De Werkplaats Jongeren Ondernemen investeert allereerst in deze basis. Aanvullend daarop wordt er ruimte gemaakt voor nog meer initiatieven.

Product 1: Contact met en ondersteunen van jongeren in de openbare ruimte

Het team Werkplaats Jongeren Ondernemen organiseert het contact met en de ondersteuning van jongeren in de openbare ruimte. De jongerenwerker als lid van het team Werkplaats Jongeren Ondernemen ontmoet jongeren op straat, bouwt via het contact op straat aan een groot netwerk van jongeren en is vaste momenten in de week op straat te vinden. De jongerenwerker geeft waar nodig voorlichting, advies en informatie op het gebied van werk, scholing, vrijetijdsbesteding, levensvragen en de openbare ruimte. Sommige van deze jongeren of groepen jongeren hebben speciale aandacht nodig en de Werkplaats Jongeren Ondernemen biedt op verschillende manieren ruimte om waar nodig contacten met jongeren te verdiepen.

De jongerenwerker spreekt met jongeren op straat, nodigt jongeren zo nodig uit voor een gesprek in de *inloopkeuken* van de Werkplaats Jongeren Ondernemen en ondersteunt daarnaast ook groepen jongeren bij het vinden van een eigen plek in de openbare ruimte. De jongerenwerker organiseert gesprekken met deze groepen jongeren in de *participatieruimte* van de werkplaats. Jongeren met individuele problemen worden zo nodig in contact gebracht met het CJG (centrum voor jeugd en gezin) of met individuele hulpverlening. Zo nodig wordt de casus van jongeren besproken in het JOR (jongeren in de openbare ruimte) overleg of het zorgadviesteam.

Jongeren kunnen behalve op uitnodiging van de jongerenwerker ook vanuit zichzelf of via andere jongeren even binnenlopen in de *inloopkeuken* van de Werkplaats Jongeren Ondernemen of de jongerenwerker op zijn mobiele telefoon bellen voor een afspraak. De *jongerenbus* wordt wekelijks ingezet (als locatie) om jongeren in het buitengebied op te zoeken en te bereiken.

De jongerenwerker leidt jongeren zo nodig toe naar school, werk en vrijetijdsbesteding en helpt kwetsbare jongeren die extra aandacht nodig hebben verder. Kwetsbare jongeren die ondernemend willen zijn, krijgen de mogelijkheid om zich via de Werkplaats Jongeren Ondernemen in de klussteams, de participatie- en communicatiewerkplaats en de jongerenondernemenkring, verder te ontwikkelen.

De jongerenwerker is een belangrijke schakel in de openbare ruimte. De jongerenwerker bouwt voortdurend aan netwerken van jongeren, netwerken van ouders, bewoners, ondernemers, politiek, gemeente, netwerken van professionals, zoals zorg, scholen, politie en investeert in de verbinding tussen

deze netwerken gericht op een pedagogisch klimaat voor jongeren.

De jongerenwerker is bekend met en heeft contact met de jongeren die regelmatig vertoeven in de openbare ruimte. Waar nodig bemiddelt de jongerenwerker in de communicatie tussen jongeren en buurt.

Product 2: De klussteams en de kluswerkplaats

De Werkplaats Jongeren Ondernemen organiseert een klusdienst voor maatschappelijke klussen, die jongeren uitvoeren in de vrije tijd en in de eigen buurt. De jongeren werken in klussteams. Een klussteam bestaat uit een kleine groep jongeren die elkaar van nature opzoeken of vinden op straat, samen willen ondernemen en zich onder begeleiding willen ontwikkelen tot een klussteam met bepaalde expertise. Vaak beschikt een klussteam ook nog over een netwerk van jongeren die oproepbaar zijn bij grotere klussen. Zo nodig worden bij een klussteam vrijwilligers gezocht die kunnen ondersteunen met een bepaalde expertise. Er werken gemiddeld drie klussteams van jongeren in de klusdienst. Elk klussteam van jongeren doet minimaal eenmaal per vier weken een maatschappelijke klus. Gemiddeld doet een klussteam tien klussen per jaar. Deze klussen worden uitgevoerd op locatie of in de kluswerkplaats. Daarnaast doen klussteams ook mee aan wervingsactiviteiten voor het jongerenondernemenfonds.

Er is een werkbegeleider die de uitvoering van de klussen begeleidt. Daarnaast is er een opdrachtgroep, die de werving en beoordeling van klussen doet. Deze opdrachtgroep bestaat uit vier personen: de leider van de Werkplaats Jongeren Ondernemen, iemand namens de ondernemers, de werkbegeleider en een jongere. Zo nodig wordt de werkgroep bij een opdracht uitgebreid met een bepaalde expertise. Een aantal opdrachtgevers investeert vooraf al in de werkplaats of maakt afspraken voor de langere termijn.

Voorbeelden van klussen en participaties

- Voor hulpbehoevende bejaarden doen we tuintjes: mensen hebben een abonnement voor een heel jaar
- Buurtbewoners komen regelmatig langs voor een bakkie koffie, en er zijn er al die jongeren helpen met klussen of het repareren van hun scooters
- Tijdens de duurzaamheid avonden in Rhenen en Veenendaal zijn er door jongeren participaties verkocht, en er zijn sommige bedrijven waaronder uit Veenendaal en Lunteren die jongeren willen inzetten bij het duurzaam maken van woningen

- Er is hardhout in het bos gekocht, jongeren gaan onder begeleiding het bos in en hakken bomen tot hardhout.
- Jongeren doen regelmatig klussen voor lokale ondernemers, waaronder het helpen bij de PR, het voorbereiden en meehelpen tijdens een evenement, waaronder sinterklaas optocht, kindercircus, speelweek, Rijnweek, de Koninginnedag.
- Jongeren helpen bij Staatsbosbeheer met het bosonderhoud met ervaren boswachters.
- Volkstuinen complex; jongeren zijn gevraagd om tuinen om te spitten van mensen die ermee gestopt zijn, en onderhoud van het raster om het complex. Als ruil mogen jongeren een tweetal volkstuintjes gebruiken voor eigen gebruik.
- Jongeren zijn onder begeleiding van een oude zeestuurman (81), een oude zeilboot aan het opknappen
- Jongeren ruimen sneeuw voor de buurt, onderhouden de stoep voor oudere wijkbewoners
- Jongeren doen regelmatig verhuizingen.
- Jongeren worden ingezet door een aannemer bij slopen en bouwrijp maken.
- Jongeren worden door de gemeente ingezet als verkeersregelaar.

Uitvalsbasis van de klusenteams is de *kluswerkplaats*. De kluswerkplaats is alleen voor jongeren die lid zijn van een klusteam. Door hun werk in een klusenteam ‘verdiene’ jongeren hun ruimte in de kluswerkplaats. Jongeren uit de klusenteams mogen naast de maatschappelijke klussen, ook voor zichzelf klussen in de kluswerkplaats. De jongeren die thuis zijn in de kluswerkplaats kunnen ter kennismaking andere jongeren een paar keer meenemen naar de kluswerkplaats. Jongeren die willen blijven wordt gevraagd om een klusenteam te vormen of aan te sluiten bij een bestaand klusenteam. Ervaren jongeren worden opgeleid tot jongerencoach voor andere jongeren. Daarnaast wordt gewerkt met vrijwilligers en stagiaires die waarnodig jongeren ondersteunen bij klussen.

Product 3 Participatie- en communicatiewerkplaats

De Werkplaats Jongeren Ondernemen organiseert een participatie- en communicatiewerkplaats van waaruit jongeren activiteiten organiseren, het gesprek aangaan met de buurt of met sleutelfiguren en zichtbaar maken waar ze trots op zijn. Jongeren zijn op verschillende manieren betrokken:

- Jongeren kunnen participeren in activiteiten en/of zelf activiteiten organiseren, zoals een feest, een debat of een toernooi en daarbij ondersteuning krijgen.

- Via netwerkprogramma's (zie bijlage) organiseert de Werkplaats Jongeren Ondernemen het gesprek tussen jongeren en bijvoorbeeld bewoners, politiek of ondernemers rond actuele jongerenthema's en bouwt aan netwerken in de buurt.
- De jongerenraad wordt hierbij betrokken en op de hoogte gehouden. Op een vaste woensdag in de maand is er een contactmoment met de jongerenraad in de inloopkeuken van de Werkplaats Jongeren Ondernemen.
- De participatie- en communicatiewerkplaats organiseert ook, via een diversiteit aan de media, de zichtbaarheid van de initiatieven, activiteiten en klussen van Werkplaats Jongeren Ondernemen. Jongeren vormen reporterteams en gaan zich presenteren met behulp van foto en film en via verschillende media, zoals krant, posters, tentoonstelling, internet, sociale media, nieuwsbrief enzovoort.
- De participatie- en communicatiewerkplaats onderhoudt een website/sociaalmediaplatform JongerenOndernemen
- Vanuit de participatie- en communicatiewerkplaats wordt samen met jongeren een driemaandelijke verantwoording verzorgd van de Werkplaats Jongeren Ondernemen voor opdrachtgevers.
- Ook wordt brede participatie van jongeren in jeugdbeleid georganiseerd.

De Werkplaats Jongeren Ondernemen bouwt aan een netwerk van vrijwilligers die de communicatie- en participatie van jongeren met de buurt ondersteunen.

Product 4 Jongerenondernemenkring en leren ondernemen met ondernemers

De jongeren van de Werkplaats Jongeren Ondernemen organiseren een jongerenondernemenkring, een eigen vereniging van ondernemende jongeren. Jongeren kunnen bij hun initiatief of onderneming ondersteuning krijgen van ondernemers en andere jongeren. In de jongerenondernemenkring leren

jongeren van ondernemers en van elkaar. Er wordt een jaarprogramma gemaakt met maandelijks leeractiviteiten zoals:

- Speeddate
- Verhalen over ondernemerschap
- Ondernemersvaardigheden
- Omgaan met financiën

- Nemen van initiatieven en analyseren van netwerken
- Solliciteren naar een baan
- Starten van een bedrijf

De Werkplaats Jongeren Ondernemen werkt met een netwerk van ondernemers en vrijwilligers die het jaarprogramma vorm en invulling geven. Er wordt ook een samenwerking opgebouwd met opleidingen, met name met ROC's in de buurt.

Coöperatief team Werkplaats Jongeren Ondernemen

Het coöperatieve team van de Werkplaats Jongeren Ondernemen bestaat uit ondernemende werkers die de uitdaging aangaan om vanuit de Werkplaats Jongeren Ondernemen en met hun netwerken een samenhangend aanbod neer te zetten rond jongeren in de openbare ruimte. Het team, dat steeds meer zal gaan bestaan uit zelfstandige ondernemers en enkele werkers gedetacheerd vanuit andere organisaties zoals de welzijnsorganisatie, onderscheidt verschillende functies, die in de praktijk gecombineerd kunnen worden. Ieder lid van het team investeert in de ontwikkeling van de Werkplaats Jongeren Ondernemen als sociale en coöperatieve onderneming met een samenhangend aanbod en is op eigen wijze een ondernemend en aantrekkelijk voorbeeld voor jongeren. In wat we nu kunnen overzien onderscheiden we de volgende rollen die er aan bouwen om van de Werkplaats Jongeren Ondernemen in alle facetten praktijk te maken.

Jongerenwerker openbare ruimte

De jongerenwerkers organiseren de ondersteuning van jongeren in de openbare ruimte. Dit omvat:

- Contact maken met jongeren in de openbare ruimte
- Het gesprek organiseren met jongeren in de inloopkeuken van de Werkplaats Jongeren Ondernemen
- De jongerenbus inzetten voor contact met jongeren in het buitengebied
- Groepen jongeren ondersteunen bij het vinden van een eigen plek in de openbare ruimte
- Informeren en adviseren van jongeren over school, werk, vrijetijdsbesteding, levensvragen en openbare ruimte.
- Bewust maken van jongeren van maatschappelijke thema's

- Toeleden van jongeren naar school, werk of vrijetijdsbesteding en daarin samenwerken met buurten, scholen, ondernemers, verenigingen, kerken en voorzieningen
- Toeleden van jongeren naar activiteiten en/of mogelijkheden Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Toeleden van jongeren naar CJG (centrum voor jeugd en gezin) voorlichting, preventie en/of zorg
- Signaleren en eventueel doorverwijzen van individuele jongeren met vragen
- Participatie in JOR (jongeren in de openbare ruimte) overleg en zorgadviesteams

Werkbegeleider klussenteams en klussenwerkplaats

De werkbegeleider organiseert de klussen. Dit omvat:

- voorbereiden, uitvoeren en afronden van klussen
- afspraken maken met klussenteams
- Enthousiasmeren en motiveren van jongeren voor klussen
- Werkdiscipline stimuleren
- Faciliteren relaties tussen jongeren
- Aansturen vrijwilligers en stagiaires in de kluswerkplaats en de klussenteams
- Bewaken openingstijden en aanwezigheid van jongeren in de kluswerkplaats
- Begeleiden en betrekken van jongeren die als schakel of coach andere jongeren ondersteunen in de werkplaats
- Participeren in de opdrachtgroep voor klussen
- Bouwen aan een netwerk van vrijwilligers

Beheerder Werkplaats Jongeren Ondernemen en kluswerkplaats

De beheerder doet samen met jongeren en een aantal vrijwilligers het beheer van de Werkplaats Jongeren Ondernemen in het algemeen en de kluswerkplaats in het bijzonder.

- Inrichten van de kluswerkplaats, naar arbo en veilig werken
- Aankoop en onderhoud gereedschap en machines voor klussen
- Instrueren en werkprocedures beheren en handhaven
- Beheer en technische ondersteuning van de klussendienst en klussen
- Onderhoud gebouw
- Brandblusmiddelen

- Schoonmaak gebouw
- Onderhoud jongerenbus
- Onderhoud keet

Communicatie- en participatiewerker

Organiseert met jongeren de communicatie- en participatiewerkplaats

- Werkt samen met jongeren aan de communicatie en zichtbaarheid van de Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Organiseert via netwerkprogramma's het gesprek en de communicatie rond actuele jongerenthema's in de buurt of stad met verschillende netwerken.
- Organiseert het meedenken van jongeren in de openbare ruimte over jeugdbeleid
- Onderhoudt contact met jongerenraad
- Ondersteunt jongeren bij participatieactiviteiten
- Organiseert samen met jongeren een driemaandelijks verantwoordingsmoment van de Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Initieert communicatie- en participatieprojecten en werft middelen daarvoor
- Organiseert wervingsacties voor participatie in en bijdrage aan het jongerenondernemenfonds
- Onderhoudt de materialen en de ruimte van de communicatie- en participatiewerkplaats
- Zorgt (samen met vrijwilligers) voor het opbouwen en onderhouden van de website/sociaalmediaplatform en eventueel ander ICTgebruik (hier is al een vrijwilliger mee bezig, die vanuit de werkplaats ook weer wordt ondersteund in het zelf leren ondernemen)

Coach jongerenondernemenkring

Bouwt samen met jongeren die participeren in de werkplaats aan een eigen vereniging voor ondernemende jongeren.

- Ondersteunt jongeren bij het organiseren van hun eigen vereniging
- Werkt met jongeren volgens de 'al doende leren ondernemen' aanpak
- Stimuleert jongeren om initiatieven te nemen en netwerken te bouwen
- Organiseert samen met ondernemers en jongeren leeractiviteiten
- Bouwt aan een netwerk van ondernemers en vrijwilligers die bijdragen aan het leren ondernemen

- Zoekt samenwerking met ROC's en dergelijke
- Experimenteert met coöperatieve en netwerkverbanden

Leider Werkplaats Jongeren Ondernemen

De leider van de Werkplaats Jongeren Ondernemen is sociaal ondernemend, stimuleert initiatiefkracht en verbindt netwerken om met de Werkplaats Jongeren Ondernemen een samenhangend aanbod te ontwikkelen dat jongeren in de openbare ruimte ondersteunt.

- Bouwt aan een coöperatief team van mensen die vanuit eigen kracht en ondernemendheid (als zelfstandige of gedetacheerd) samen met hun netwerken zorg dragen voor een samenhangend en afgestemd aanbod van de Werkplaats Jongeren Ondernemen.
- Bewaakt de kwaliteit, aantrekkelijkheid en actualiteit van de producten.
- Doet de bedrijfsvoering en organisatie van de Werkplaats Jongeren Ondernemen.
- Bouwt aan een sociale en coöperatieve onderneming.
- Investeert in de relatie met opdrachtgevers.
- Zorgt samen met betrokkenen voor de werving van opdrachten, fondsen en andere financiering voor de Werkplaats Jongeren Ondernemen.
- Draagt bij aan het besturen van het jongerenondernemenfonds en de Stichting Jongeren Ondernemen.
- Zorgt samen met betrokkenen voor een regelmatige verantwoording van de producten.
- Werkt aan het verbinden van netwerken.
- Stimuleert ondernemers, vrijwilligers en stagiaires tot het ontwikkelen van nieuwe producten voor de Werkplaats Jongeren Ondernemen.
- Draagt met de Werkplaats Jongeren Ondernemen bij aan de ontwikkeling van jongeren in de openbare ruimte.

Begeleiden sociaal coöperatieve onderneming

Het werken als sociaal coöperatief onderneming vraagt ook nog aandacht en ondersteuning.

Werkgroepen

Naast een coöperatief team en netwerken zijn er werkgroepen actief binnen de Werkplaats Jongeren Ondernemen.

Opdrachtgroep voor klussen

De opdrachtgroep voor klussen bestaat uit de leider van de Werkplaats Jongeren Ondernemen, een ondernemer, de werkplaatsbegeleider en een jongere.

- werven van klussen en bouwen aan een netwerk van potentiële opdrachtgevers
- beoordelen en vaststellen van klussen
- afspraken met de opdrachtgever over de financiële bijdrage aan het jongerenondernemenfonds
- afspraken met de opdrachtgever over materiaalgebruik en veiligheid

De opdrachtgroep komt eenmaal per vier weken bij elkaar.

Programmagroep jongerenondernemenkring

De jongerenondernemerskring is een vereniging van (kwetsbare) jongeren die participeren in de werkplaats en ondernemend willen zijn. De jongerenondernemenkring heeft ook een programmagroep die een leerprogramma samenstelt. Het gaat om een jaarprogramma met verschillende activiteiten waarbij ondernemers hun expertise delen met jongeren. Daarnaast worden er contacten gelegd tussen jongeren en ondernemers die jongeren ondersteunen bij concrete initiatieven.

Het jongerenondernemenfonds

Het jongerenondernemenfonds wordt opgebouwd en beheerd via een aparte Stichting Jongeren Ondernemen die tot doel heeft het sociaal en coöperatief ondernemerschap met en voor (kwetsbare) jongeren te stimuleren en te ondersteunen.

Het jongerenondernemenfonds werft financiering om bij te dragen aan het ondernemend en opbouwend werken met (kwetsbare) jongeren in Rhenen. Het fonds investeert zowel in jongeren zelf als in ondernemende mensen die dit met jongeren willen organiseren.

Jongeren doen ook wervingsacties voor dit fonds en bijdragen van opdrachtgevers voor klussen worden in het fonds gestort. Dit geld komt via het fonds weer ten goede van de werkplaats. Er zijn verschillende groepen die participeren in het jongerenondernemenfonds en op eigen wijze worden betrokken, bijvoorbeeld:

- Jongerenparticipaties
- Ondernemersparticipaties
- Bewonersparticipaties

- Professionalsparticipaties

Het jongerenondernemenfonds wordt beheerd door minimaal twee ondernemers, waarvan één financieel expert en de leider van de Werkplaats Jongeren Ondernemen. Zij organiseren ook de participatie, de werving en de besteding van het fonds:

- Organiseren van participatieactiviteiten
- Organiseren van wervingsacties
- Beheren van de bijdragen van opdrachtgevers voor klussen (die via het fonds weer ten goede komen aan de werkplaats)
- Jaarlijks financieren van de klussendienst en de kluswerkplaats
- Jaarlijks vaststellen van bijdragen aan programma's en activiteiten van de Werkplaats Jongeren Ondernemen
- Vaststellen van bijdragen aan initiatieven en ondernemingen van en voor jongeren.
- Beheren fonds
- Ondersteuning bij verdere fondswerving

Indeling ruimtes van 'het Gebouw'

De locatie van de Werkplaats Jongeren Ondernemen, door de jongeren genoemd 'het Gebouw', heeft verschillende ruimten die ingezet worden bij verschillende producten. Elke ruimte heeft nadrukkelijk een eigen functie. Het gebruik van de ruimten wordt zorgvuldig georganiseerd.

Inloopkeuken

De inloopkeuken functioneert als een heel laagdrempelig contactpunt, een functie die vaak wordt beoogd met loketten. Het is geen hangplek, bewust klein om geen open soos of iets dergelijks te worden en ook geen afstandelijk loket. Wel een toegankelijk contactpunt, een 'loket' waar jongeren aan kunnen komen lopen of binnenkomen na uitnodiging van een jongerenwerker, waar ruimte is voor kort gesprekken en van waaruit volgende stappen kunnen worden verkend. Deze alternatieve vorm van loketfunctie is ook voor CJG (centrum voor jeugd en gezin) interessant.

De kluswerkplaats

De kluswerkplaats is een ruimte waar jongeren die lid zijn van klussenteams kunnen klussen, ook voor zichzelf. Er is een werkplaatsbeheerder die jongeren in deze ruimte begeleidt. Sommige jongeren krijgen toestemming om buiten openingstijden gebruik te maken van de kluswerkplaats. De kluswerkplaats heeft

een eigen toegangsdeur. De kluswerkplaats is nadrukkelijk geen hangplek of open inloop voor jongeren. In de kluswerkplaats kunnen jongeren zich inspannen en ontspannen door het zelf of samen doen van klussen. Jongeren kunnen zich in de kluswerkplaats ontwikkelen tot jongerencoach voor andere jongeren. Ook zijn er vrijwilligers die de jongeren helpen om de werkplaats op te bouwen of expertise voor bepaalde klussen met jongeren delen.

De huiskamer/mediaruimte

De huiskamer/mediaruimte is naast ontmoetingsruimte de uitvalsbasis voor communicatie- en participatieactiviteiten van jongeren met de buurt, de omgeving en de gemeente. Van daaruit werken jongeren als reporter, wordt aan de website gebouwd, worden folders gemaakt, foto- en filmmateriaal verwerkt, contacten met kranten gelegd enzovoort. Deze ruimte is ook de ontmoetingsplek van de jongerenondernemenkring.

De studie- en gespreksruimte

De studie- en gespreksruimte is de ruimte waar de leren-ondernemen-activiteiten worden georganiseerd. Daarnaast wordt deze ruimte ook gebruikt om met (nieuwe) groepen jongeren het gesprek te voeren, bijvoorbeeld over hun identiteit als groep, hun positionering in de openbare ruimte en hun zoektocht naar een plek.

Het kantoortje

Dit is de organisatie- en administratieruimte van het coöperatieve team Werkplaats Jongeren Ondernemen.

Huren van ruimte

De studieruimte en de kluswerkplaats zijn enkele dagdelen per week te huur voor ondernemers die met een eigen aanbod willen bijdragen aan de ontwikkeling van jongeren in de openbare ruimte en aansluiten bij de doelstelling van de Werkplaats Jongeren Ondernemen.

Jongeren zoeken naar eigen ruimte

Duidelijk moet zijn dat de locatie van de Werkplaats Jongeren Ondernemen niet het antwoord is op iedere vraag naar ruimte. Wel is een doelstelling van de Werkplaats Jongeren Ondernemen om met iedere jongere in de openbare ruimte het contact te onderhouden en jongeren op weg te helpen bij het vinden en

innemen van een eigen plek. Soms is dat een schuur of een tijdelijk leegstaand pand of een JOP (container) die door de gemeente kan worden geplaatst.

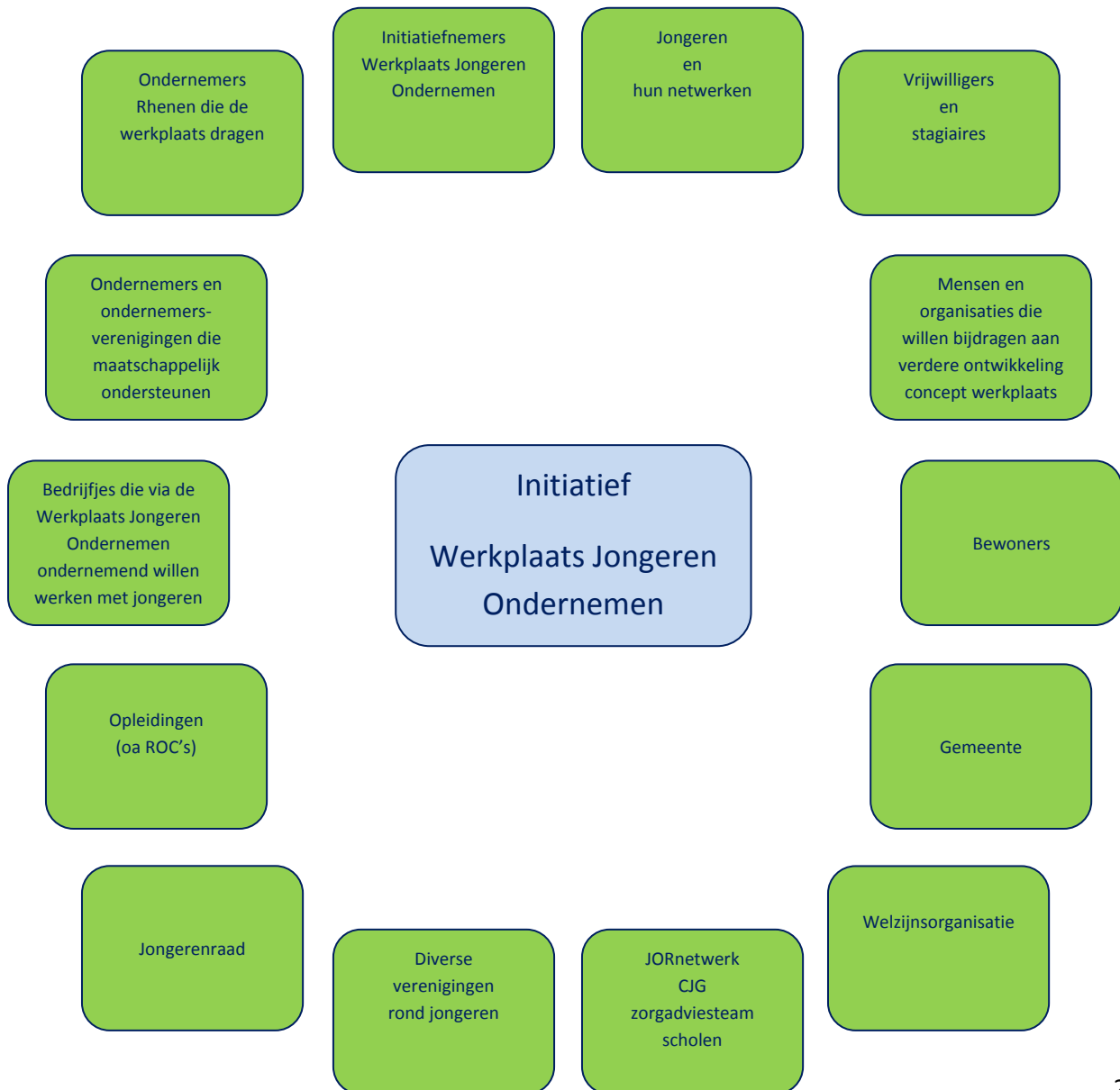
Van initiatief tot (zelf)organisatie van de Werkplaats Jongeren Ondernemen

De Werkplaats Jongeren Ondernemen is veel meer omvattend en heeft veel meer potentieel dan het huidige jongerenwerk. Samen met een initiatiefgroep van ondernemers en raadgevers is de ambitie om de Werkplaats Jongeren Ondernemen met al zijn mogelijkheden verder uit te bouwen en tot (zelf)organisatie te brengen. Ambitie is om de Werkplaats Jongeren Ondernemen sociaal ondernemend en coöperatief te organiseren, het zelforganiserend vermogen van jongeren te versterken en daarbij creatief gebruik te maken van alles wat betrokken is.

- De Werkplaats Jongeren Ondernemen is **sociaal ondernemend** door het zien van kansen, het nemen van initiatieven, het leggen van contacten, het verbinden van netwerken en het realiseren van de ambitie binnen de maatschappelijke context van Rhenen.
- De Werkplaats Jongeren Ondernemen is **sociaal coöperatief** door alles binnen Rhenen bij elkaar te brengen wat jongeren ondersteunt om zich te ontwikkelen in de openbare ruimte.
- De Werkplaats Jongeren Ondernemen versterkt het **zelforganiserend** vermogen door uit te gaan van de eigen kracht van jongeren, hun mogelijkheden om initiatieven te nemen en netwerken te mobiliseren en door via jongeren zelf de principes van de Werkplaats Jongeren Ondernemen door te geven aan nieuwe jongeren.
- De Werkplaats Jongeren Ondernemen komt tot bloei door **creatief** gebruik te blijven maken van alles wat betrokken is.

Netwerken van jongeren, ondernemers, bewoners en professionals rond de Werkplaats Jongeren Ondernemen breiden zich steeds meer uit, verbinden zich en geven draagkracht aan de Werkplaats Jongeren Ondernemen als sociale en coöperatieve onderneming (zie figuur 2). De bedoeling is dat de Werkplaats Jongeren Ondernemen als sociale en coöperatieve onderneming gaat functioneren en daaraan bouwt met een diversiteit aan betrokkenen vanuit Rhenen.

Een diversiteit aan betrokkenen bij de Werkplaats Jongeren Ondernemen

Financieringsbronnen Werkplaats Jongeren Ondernemen

Ambitie van de initiatiefgroep is om de Werkplaats Jongeren Ondernemen vorm te geven als sociale en coöperatieve onderneming waarin ondernemers, gemeente en de welzijnsorganisatie participeren. Dit voorstel wordt samen met de ondernemers voorbereid in een proefproject.

De Werkplaats Jongeren Ondernemen zal voortdurend actief blijven in het werven van middelen die bijdragen aan de ontwikkeling van jongeren in de openbare ruimte en de (zelf)organisatie van de Werkplaats Jongeren Ondernemen versterken. De Werkplaats Jongeren Ondernemen als sociale en coöperatieve onderneming gaat uit van vier basisproducten die door het team Werkplaats Jongeren Ondernemen met netwerken worden georganiseerd en maatschappelijk worden gefinancierd. Financiering van de producten komt van ondernemers, gemeente, welzijnsorganisatie, het jongerenondernemenfonds dat door de ondernemers wordt georganiseerd en waar diverse partners en maatschappelijke netwerken bij betrokken kunnen worden, inkomsten van klussen van jongeren en andere fondsen.

Bijdragen voor klussen

De ondernemers zijn voornemens om met een vast bedrag te investeren in de Werkplaats Jongeren Ondernemen. In ruil daarvoor doen jongeren jaarlijks een aantal klussen (bijdrage aan product 2). Met elke opdrachtgever zal een bijdrage worden bepaald voor het doen van de klus. De klussteams verdienen op deze manier geld voor de kluswerkplaats en dragen verantwoordelijkheid voor het blijven draaien van de kluswerkplaats. De inzet van jongeren in een klusteam is niet vrijblijvend, maar er zal ook geen commerciële druk op komen te liggen. Dat is niet in het belang van de jongeren en de doelstelling van de Werkplaats Jongeren Ondernemen.

Participatie in jongerenondernemenfonds

Het jongerenondernemenfonds wordt samen met ondernemers opgezet en beheerd. Ondernemers, bewoners, jongeren en anderen worden uitgenodigd om via participaties te investeren in het fonds. Jongeren doen wervingsacties voor dit fonds en geld van klussen wordt in het fonds gestort. Uit het fonds wordt het stimuleren van JongerenOndernemen en specifiek de organisatie van de klusdienst en de kluswerkplaats gefinancierd. Daarnaast wordt jaarlijks een bijdrage vastgesteld voor programma's en activiteiten van de Werkplaats Jongeren Ondernemen. Ook kunnen jongeren of ondernemers die willen werken met jongeren, enige financiering aanvragen voor eigen initiatieven of ondernemingen.

De organisatie rond de Werkplaats Jongeren Ondernemen Rhenen

De organisatie rond de Werkplaats Jongeren Ondernemen begint bij Rhenen als ruimte van en voor jongeren, en wordt vanuit vier invalshoeken opgebouwd, uitgebouwd, vormgegeven en levend gehouden.

1. Rhenen als ruimte

Rhenen als ruimte van en voor (kwetsbare) jongeren die ondernemend willen zijn.

2. De Stichting Jongeren Ondernemen

De Stichting Jongeren Ondernemen die aandacht vraagt voor JongerenOndernemen in Rhenen en bronnen aanboort om het ondernemen van (kwetsbare) jongeren te stimuleren en ondersteunen. Beheert het JongerenOndernemenfonds.

3. JongerenOndernemenkring

Kring van jongeren die participeren in de werkplaats, uitgaan van ondernemendheid, daarin investeren en zelf weer netwerken van jongeren betrekken.

4. De werkplaats JongerenOndernemen

De werkplaats JongerenOndernemen als sociale en coöperatieve onderneming, waarin ondernemers (zelfstandig en gedetacheerd) participeren, en als voorbeeld voor andere sociale en coöperatieve praktijken op het gebied van JongerenOndernemen.

5. Netwerk JongerenOndernemen

Netwerk JongerenOndernemen met initiatiefnemer Kees de Bree, met de initiatieven en netwerken die hij daarmee aantrekt, de initiatiefgroep die dat ondersteunt en uitbouwt en de raadgevers die het van voorbeeld tot concept maken.

Organisatiepatroon

Ten slotte

Onze huidige tijd waarin we willen organiseren vanuit de eigen (organisatie)kracht van betrokkenen in de lokale gemeenschap vraagt om nieuwe concepten. Het sociaal en coöperatief ondernemen van de werkplaats is zo'n nieuw concept en het vraagt experimenteerruimte om zowel concept en praktijk te leren organiseren. Belangrijke uitdaging van het concept 'Werkplaats Jongeren Ondernemen' is om consequent vanuit de jongeren zelf te organiseren. Dat betekent niet dat jongeren alles zelf kunnen. Alle betrokkenen bij de werkplaats zijn heel hard nodig en bouwen samen aan een pedagogische omgeving voor jongeren, maar het vraagt wel van alle betrokkenen een houding om waar mogelijk overbodig te worden. Dat is een bijzondere en innovatieve opgave en we streven ernaar om iedereen in Rhenen daarbij te betrekken. Dit is uniek om aan te werken!

Netwerknieuws

Jaargang 10 nr.1, februari 2013

een uitgave van

Stichting Eigentijdse Verbindingen

Uitgeverij De Arend